

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet — Bedre situationskendskab gennem øget samarbejde mellem maritime overvågningsmyndigheder: de næste faser inden for den fælles ramme for informationsudveksling for EU's maritime område

(COM(2014) 451 final)

(2015/C 230/16)

Ordfører: Christos POLYZOGOPOULOS

Kommissionen besluttede den 20. november 2013 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet — Bedre situationskendskab gennem øget samarbejde mellem maritime overvågningsmyndigheder: de næste faser inden for den fælles ramme for informationsudveksling for EU's maritime område«

COM(2014) 451 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 11. november 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 503. plenarforsamling den 10.–11. december 2014, mødet den 10. december, enstemmigt følgende udtalelse:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. EØSU bifalder meddelelsen som en logisk følge af bestræbelserne på at indføre en effektiv og mere økonomisk rentabel maritim overvågning, som udgør et strategisk mål for den integrerede havpolitik, og henleder opmærksomheden på, at bedre informationsudveksling mellem de maritime overvågningsmyndigheder er af vital betydning for beskyttelse, sikkerhed, økonomi og EU's miljømæssige fremtid.

EØSU anerkender de fremskridt, der er gjort på europæisk og nationalt niveau efter udarbejdelsen af køreplanen i 2010 ⁽¹⁾, men mener dog, at det vil være særlig nyttigt med en klarere vurdering af fremskridtene, hvad angår målsætningerne og de 6 faser i køreplanen, samt meddelelsen fra 15. oktober 2009 ⁽²⁾.

1.2. EØSU har for nylig gjort opmærksom på de skærpede geopolitiske, strategiske og miljømæssige udfordringer for sikkerheden til søs ⁽³⁾. Udvalget opfordrer derfor Kommissionen til straks at skride til konkret handling og senest i 2018 »sætte gang i en revision for at vurdere gennemførelsen af CISE-projektet og behovet for yderligere foranstaltninger« ⁽⁴⁾.

1.3. I videreudviklingen af en fælles ramme for informationsudveksling (CISE) anbefaler EØSU at udnytte det udvidede anvendelsesområde og de muligheder, som den nylige fælles meddelelse om den europæiske strategi for maritim sikkerhed ⁽⁵⁾ indeholder med henblik på en aktualiseret, sammenhængende og global tilgang til havovervågning.

1.4. EØSU opfordrer Kommissionen til at præcisere, hvordan »medlemsstaterne [...] tilskyndes til at arbejde på om nødvendigt at modernisere deres allerede etablerede maritime it-overvågningsudstyr« uden ekstra midler ud over »visse EU-finansieringsmuligheder for at yde støtte til små forbedringer« ⁽⁶⁾, og anbefaler at anbringe/nyinvestere en del af de sparede midler i dækning af huller i CISE og i en generel forbedring af denne.

⁽¹⁾ »Meddelelse fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet om et udkast til en køreplan for oprettelse af en fælles ordning for informationsudveksling med henblik på overvågning af EU's maritime område« (KOM(2010) 584 endelig).

⁽²⁾ »Integrering af havovervågningen: En fælles ramme for informationsudveksling for EU's maritime område« (KOM(2009) 538 endelig).

⁽³⁾ EØSU's udtalelse om »EU's strategi for maritim sikkerhed«, EUT C 458 af 19.12.2014, s. 61.

⁽⁴⁾ COM(2014) 451 final, s. 9.

⁽⁵⁾ »Et åbent og sikkert globalt maritimt område: elementer til en EU-strategi for maritim sikkerhed« (JOIN(2014) 9 final).

⁽⁶⁾ COM(2014) 451 final, s. 8.

1.5. I betragtning af det frivillige grundlag for initiativet, betydningen af politisk vilje og de kulturelle barrierer, som stammer fra fasttømrede tankegange, stereotyper, arbejdsmetoder osv., opfordrer EØSU Kommissionen til at fokusere på uddannelses- og efteruddannelsesforanstaltninger, tillidsskabende tiltag og udnyttelse af eksisterende gode erfaringer fra f. eks. Forum for Kystvagten i Det Nordlige Atlanterhav (North Atlantic Coast Guard Forum) eller Den Internationale Sammenslutning af Fyr- og Vagervæsener (IALA International Association of Marine Aids to Navigation and Lighthouse Authorities).

1.6. Udvalget tilskynder desuden Kommissionen til mere præcist at beskrive det politikmix, hvormed den på kort og langt sigt har tænkt sig at overvinde de retlige og tekniske barrierer, som vanskeliggør etablering af et effektivt CISE.

1.7. EØSU gør opmærksom på, at den meget hurtige udvikling inden for IT uundgåeligt udsætter et miljø for udveksling af følsomme oplysninger som CISE for angreb fra cyberkriminelle⁽⁷⁾ og terrorister med uoverskuelige følger for sikkerheden inden for transport, handel, havne, skibe, mandskab og varer, og opfordrer Kommissionen til straks at undersøge cybersikkerheden inden for havtransport og fastsætte beskyttelsesforanstaltninger for CISE. Rapporten fra US Government Accountability Office om »Maritime Critical Infrastructure Protection: DHS [Department of Homeland Security of the United States] Needs to Better Address Port Cybersecurity«, som blev offentliggjort i 2014, viser, at det haster (<http://gao.gov/products/GAO-14-459>).

1.8. EØSU understreger, at bedst mulig viden om situationen og styrket samarbejde mellem havovervågningsmyndigheder via CISE vil bidrage til at værne om EU-farvandenes økologiske integritet med bedre beskyttelse af biodiversiteten og de maritime ressourcer mod atomulykker, ulovlig dumping af giftigt affald, alvorlige ulykker med forurenende stoffer og klimaforandringer. En bedre sikring af undervandskabler og -rør vil samtidig styrke energieffektiviteten.

2. Indledning

2.1. Rettidig adgang til præcise oplysninger og en fælles pålidelig afbildning af situationen til søs er af vital betydning for imødegåelsen af risici og trusler. Samling af forskellige datakilder og samordning mellem de kompetente myndigheder bidrager til en mere fuldstændig forståelse af, hvad der foregår på havet, og skaber merværdi gennem effektiv anvendelse af sparsomme midler.

2.2. På denne baggrund er optimal informationsudveksling mellem maritime overvågningsmyndigheder en strategisk målsætning for en integreret havpolitik. Udvikling af et fælles miljø for informationsudveksling vedrørende EU's havområder har været genstand for to meddelelser, som Kommissionen udgav i henholdsvis 2009 og 2010⁽⁸⁾.

2.3. Styrkelsen af sikkerheden til søs gennem integreret havovervågning blev i 2012 en grundlæggende bestanddel af dagsordenen for blå vækst, som sigter mod udvikling og oprettelse af arbejdspladser i den maritime økonomi⁽⁹⁾.

2.4. Den nye fælles meddelelse om EU's strategi for sikkerhed til søs fra 2014⁽¹⁰⁾ bekræfter og dokumenterer betydningen af maritim overvågning og informationsudveksling om maritime spørgsmål som en vigtig bestanddel af sikkerhed til søs.

3. Resumé af Kommissionens meddelelse

3.1. Meddelelsen påviser de fremskridt, som har kunnet konstateres på europæisk og nationalt niveau efter indførelsen af CISE-køreplanen, som er en løbende frivillig samarbejdsproces, der har til formål at styrke viden, effektivitet, kvalitet, reaktionsevne og samordning på det maritime område i Europa og samtidig fremme innovation.

3.2. Gennem CISE søger man ud over simpel udveksling af data at sikre, at disse data anvendes alsidigt og korrekt af forskellige brugersamfund uden overlap på basis af et centralt havovervågningsnet, som overholder databeskyttelsesbestemmelser og internationale regler. Dette skal ikke træde i stedet for eksisterende systemer og platforme til informationsudveksling og ikke gribe ind i strukturer og lovgivning i medlemsstaterne.

⁽⁷⁾ EØSU's initiativudtalelse om »Cyberangreb i EU«, EUT C 451 af 16.12.2014, s. 31.

⁽⁸⁾ KOM(2009) 538 endelig og KOM(2010) 584 endelig.

⁽⁹⁾ COM(2012) 494 final.

⁽¹⁰⁾ JOIN(2014) 9 final, s. 8-10.

3.3. Køreplanen⁽¹⁾ har mere konkret været bestemmende for udviklingen af CISE i 6 trin: identifikation af brugersamfund, kortlægning af datasæt og analyse af datahuller, fastsættelse af fælles dataklassifikationsgrader, udvikling af støttestrukturen, fastsættelse af adgangsrettigheder og udarbejdelse af en lovramme, der binder det hele sammen.

3.4. CISE omfatter følgende sektorfunktioner: 1) sikkerhed til søs (herunder eftersøgning og redningstjenester), maritim sikring og forebyggelse af forurening fra skibe, 2) fiskerikontrol, 3) beredskab og bekæmpelse af forurening til søs og beskyttelse af havmiljøet, 4) toldkontrol, 5) grænsekontrol, 6) retshåndhævelse og 7) forsvar.

3.5. Den mulige besparelse i de administrative og operationelle udgifter kan løbe op i 400 mio. euro om året for den europæiske økonomi. Den umiddelbare besparelse for de offentlige myndigheder vil være på ca. 40 mio. årligt. Investeringerne det første årti ventes at ville ligge på ca. 10 mio. euro om året.

4. Generelle betragtninger

4.1. Med henvisning til den europæiske skibsfarts størrelse og betydning for beskæftigelse og økonomi har EØSU i sine tidligere udtalelser fremført vigtige bemærkninger og anbefalinger om en række spørgsmål, som er knyttet til EU's havpolitik⁽²⁾, og har udtalt sig i detaljer om såvel generelle spørgsmål vedrørende sikkerhed til søs som mere specifikke spørgsmål, der er knyttet til integreret havovervågning, idet det har peget på behovet for et integreret system for havovervågning⁽³⁾.

4.2. Mere konkret går EØSU ind for en tværsektoriel tilgang til havforvaltning. Udvalget har understreget, at et reelt integreret marked for skibsfart kræver samarbejde mellem de nationale overvågningsmyndigheder, kystvagter og medlemsstaternes flåder, hvilket på sin side forudsætter en fælles struktur for informationsudveksling og etablering af et integreret system for havovervågning⁽⁴⁾.

4.3. EØSU har også støttet en fælles overvågningsmekanisme for hele EU baseret på en harmoniseret lovgivningsramme, som skal sikre udveksling af såvel følsomme som ikkefølsomme oplysninger blandt EU-medlemsstaternes myndigheder, agenturer og brugere⁽⁵⁾.

4.4. EØSU finder det især vigtigt at præcisere og sikre styrings- og finansieringsstrukturerne for bæredygtigheden af dette meget komplicerede og ambitiøse initiativ, som involverer ca. 400 myndigheder, der håndterer en enorm mængde forskellige havovervågningsdata, og omfatter myndigheder i både EU- og EØS-medlemsstaterne samt forskellige EU-organer [f.eks. EU-Fiskerikontrolagenturet — EFCA, Frontex, EMSA og Det Europæiske Forsvarsagentur — EOA].

4.5. EØSU gør opmærksom på, at medlemsstaterne — i betragtning af at CISE tager udgangspunkt i frivillighed og nærhedsprincippet — påtager sig en central rolle og i en situation med krise og slukne statskasser pålægger deres kompetente myndigheder en ekstra byrde og betydelige udgifter til kompatibilitet og modernisering af egne IT-systemer, hvoraf en stor del (ca. 1/4) er baseret på en monolitisk og forældet struktur. Se SWD(2014) 224 final. Resume af konsekvensanalyse — ledsagedokument samt Gartner, 2013. »Sustainability and Efficiency of Visions for CISE«, Europa-Kommissionen, GD for Maritime Anliggender og Fiskeri, 26. november 2013.

⁽¹⁾ KOM(2010) 584 endelig.

⁽²⁾ Blandt andet: EUT C 211 af 19.8.2008, s. 31-36, EUT C 128 af 18.5.2010, s. 131-135, EUT C 107 af 6.4.2011, s. 64-67, EUT C 161 af 6.6.2013, s. 87-92, EUT C 255 af 22.9.2010, s. 103-109.

⁽³⁾ Blandt andet: EUT C 44 af 11.2.2011, s. 173-177, EUT C 67 af 6.3.2014, s. 32-46, EUT C 76 af 14.3.2013, s. 15-19, EUT C 168 af 20.7.2007, s. 57-62, EUT C 32 af 5.2.2004, s. 21-27, EUT C 61 af 14.3.2003, s. 174-183, EUT C 458 af 19.12.2014, s. 61.

⁽⁴⁾ EUT C 107 af 6.4.2011, s. 64-67.

⁽⁵⁾ EUT C 44 af 11.2.2011, s. 173-177.

4.6. I lyset af risikovurderingen vedrørende EU's havområde for de kommende 15 år mener EØSU, at en effektiv fastsættelse af risici, trusler og ømme punkter i de enkelte sektorer — både i de enkelte havområder og mere generelt — bør være en prioritet i hierarkiet af data, som udveksles. Se Wise Pens International, 2013. »Risk Assessment Study as an Integral Part of the Impact Assessment in Support of a CISE for the EU Maritime Domain«, Kommissionen, GD for Maritime Anliggender og Fiskeri.

4.7. Under alle omstændigheder er fortrolighed og beskyttelse af personlige og kommercielt følsomme data et spørgsmål af afgørende betydning. Efter EØSU's mening kræver dette emne opmærksomhed og mere detaljerede undersøgelser, og udvalget henviser i den forbindelse til sine tidligere bemærkninger og anbefalinger.

4.8. EØSU udtrykker tilfredshed med de fremskridt, der er gjort med hensyn til gennemførelsen af køreplanen med programmerne BlueMassMed, Marsuno og CoopP, der har bekræftet det operationelle behov for en tværsektoriel tilgang til informationsudveksling og har bidraget til at skabe klarhed, og tilskynder Kommissionen til at udvide disse bestræbelser.

4.9. Udvalget finder det ligeledes opløftende, at man har konstateret fremskridt i gennemførelsen af talrige systemer ⁽¹⁶⁾, som tjener forskellige politikområders mål og i visse tilfælde strækker sig ud over et enkelt politikområde.

4.10. EØSU fremhæver EU's enestående havgeografi med seks havområder, afsidesliggende egne og særlige ømråder og betoner, at i en situation, hvor de internationale trusler og risici intensiveres, giver det ikke mening at styrke bevidstheden og CISE's effektivitet uden samtidig at styrke det internationale regionale samarbejde over grænserne med den nødvendige opmærksomhed rettet mod udveksling af udvalgte data med tredjelande og vurdering af sikkerhedsspørgsmål og gensidighed i disse data.

4.11. Efter EØSU's opfattelse bør en sammenhængende tilgang til havovervågning såvel i EU som internationalt også tage hensyn til planlægning og gennemførelse af missioner og operationer under den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik (FSFP).

4.12. EØSU bifalder den store forbedring, man har kunnet konstatere i udvekslingen af information mellem civile og militære brugersamfund, som regnes blandt de vigtigste indehavere af havovervågningsdata, og opfordrer Kommissionen til at overveje målrettet anvendelse af NATO-midler. Udvalget minder desuden om de eksemplariske løsninger på civil/militært samarbejde på nationalt og europæisk niveau, som er udviklet inden for rammerne af det europæiske grænseovervågningssystem (Eurosur).

4.13. EØSU opfordrer Kommissionen til at satse på større udnyttelse af rummidler og -data i forbindelse med udviklingen af CISE, eftersom havovervågning er et område, hvor EU's satellitsystemer kan anvendes. Eksempelvis understøtter Copernicus' havovervågningstjenester (tidligere GMES: global miljø- og sikkerhedsovervågning) også foranstaltninger mod pirateri, narkotikahandel, ulovligt fiskeri og dumping af giftigt affald i samarbejde med Frontex, EMSA og EU's satellitcenter for overvågning af landegrænser, samtidig med at de bidrager til sikkerhedsanvendelser inden for forskellige dele af overvågning af EU's ydre maritime grænser.

4.14. EØSU opfordrer Kommissionen til straks at undersøge spørgsmålet om cybersikkerheden inden for søtransport og at skræddersy foranstaltninger til forsvar for CISE under hensyntagen til, at der kræves en ekstra aktiv horisontal samordning blandt de involverede myndigheder.

5. Mere specifikke emner

5.1. EØSU tilskynder Kommissionen til at øge sin indsats inden for forskning, udvikling og innovation med henblik på at klare de alvorlige tekniske aspekter af interoperabilitet og strukturen i anvendelser, systemer og tjenester, f.eks. har udsving i dataenes kvalitet i de forskellige typer software og systemer stor effekt på, hvor effektivt CISE gennemføres, og hvor pålideligt det er ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ COM(2014) 451 final, s. 5.

⁽¹⁷⁾ COM(2014) 451 final.

5.2. EØSU finder, at etablering af et fælles miljø for dataudveksling i EU's havområder åbner nye muligheder for beskæftigelse og innovativ iværksætteri, navnlig inden for informations- og kommunikationsteknologier (IKT), og opfordrer Kommissionen til at gøre opmærksom på denne vigtige dimension.

5.3. EØSU opfordrer Kommissionen til at optrappe sin indsats for at fjerne kulturelle barrierer i forbindelse med udveksling og distribution af data og mener, at opbygning af tillid via princippet »*care to share to be aware*« både internt i og på tværs af sektorer ikke kun sikres gennem offentliggørelse af en nyttig, men ikkebindende håndbog med anbefalinger om bedste praksis for gennemførelse af CISE.

5.4. Differentiering inden for tværsektoriel integration af havovervågning i medlemsstaterne skaber stærk mangel på overensstemmelse i indsatsen for at koble sig på CISE, f.eks. har nogle lande forenklet deres IT-systemer, andre har ikke. Nogle lande har internt udviklet stærke systemer for elektronisk samarbejde på tværs af sektorer, mens man i andre opretholder lukkede sektorielle IT-systemer.

5.5. EØSU hilser Kommissionens initiativer til udvikling af modeller velkommen, eftersom det er Kommissionens ambition at nå frem til en fælles datamodel, dvs. en liste over termer, begreber, nomenklaturaftaler, datatyper og datarelationer, som skal fungere som et redskab til »oversættelse« mellem forskellige systemer for havovervågningsdata, især mellem civile og militære systemer.

5.6. EØSU bifalder de fremskridt, der er gjort med hensyn til indførelsen af nationale kvikskranker, som skal fungere som centrale nationale informationsudvekslingsplatforme til indgivelse af underretninger og udveksling af data om skibe kombineret med det fælles system for udveksling af data med relation til skibsfart såvel som med andre systemer. FN's Økonomiske Kommission for Europa (FN/ECE) har peget på relevant god praksis i sin henstilling nr. 33 om fremme af handel og transport, som er et vigtigt referencepunkt for CISE.

5.7. Efter EØSU's mening er der brug for en løsning på det alvorlige problem, at IT-platforme altid er afhængige af leverandøren (vendor lock-in), hvilket vanskeliggør interoperabiliteten, eftersom ca. 85 % af søfartens IT-overvågnings-systemer i medlemsstaterne har en særlig infrastruktur og ikke er standardiseret, således at en eventuel opgradering eller tilpasning vil afhænge af den samme leverandør.

Bruxelles, den 10. december 2014.

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg
